

Co má umět předškolák

S nástupem dítěte do školy se výrazně změní chod celé rodiny. Předškoláčkovi se musíte věnovat, dodržovat pevný režim, přípravu na školu nelze vynechat. Veškerá péče a důslednost se určitě vyplatí. S nastolenými návyky svému dítěti, ale také sobě, usnadníte další školní léta. Můžete také výrazně ovlivnit dobrý start své ratolesti v první třídě.

Hrubá motorika

☐ Nedostatky v této oblasti se projevují u dítěte nešikovností, neobratností a nekoordinovaností pohybů, kdy je narušena jejich souhra. Cviky, které chceme s dítětem provádět, by měly být zaměřeny na celkové pohyby, na používání těla koordinovaně jako celku. Důležitá je souhra pohybu s kontrolou zraku a myšlením, tzv. vizuomotorická koordinace. Zde je vhodná např. „školka s míčem nebo se švihadlem“. Kromě házení a chytání míče musí dítě i správně počítat, sledovat změny, provádět různé pohyby, soustředit se, je zapojena i paměť.

☐ Předškolák by měl mít osvojeny základní pohybové dovednosti jako např. překonat určitou vzdálenost, překážku přeskokem, výskokem, skokem (přes lavičku, polštář apod.), udržet rovnováhu (přecházení po provaze položeném na zemi, hra na sochy), skákat po jedné noze, chytat a házet míč, skákat přes švihadlo, zvládnout jednoduchý rytmický pohyb, vhodné je spojení určitého pohybu s říkankou nebo písničkou, s hudebním doprovodem, čímž zároveň dítě připravujeme na sluchovou analýzu a syntézu slov.

Jemná motorika

☐ Děti s nedostatky v této oblasti podávají horší výkony ve škole, protože neuvolněná ruka ovlivňuje výkony nejen při psaní, ale i při čtení, výtvarné a tělesné výchově. Děti se vyhýbají kreslení, kreslí nerady, kresba je na nižší úrovni. Dítě by mělo zvládnout **nakreslit lidskou postavu se všemi znaky**-(oči, nos, pusa, uši, vlasy, prsty na ruce). Postava by měla mít **správné proporce**. Děti by měly zvládat zavazování tkaniček, zapínání zipů, knoflíků, používání příboru.

☐ Manuální zručnost je rozvíjena denně běžnými činnostmi, mělo by **zvládat osobní hygienu**-(mytí, čištění zubů, česání, oblékání, utírání zadečku). Dítě zvládá stavění z kostek, oblékání panenek, hry s bábovičkami na písku. Dále děti musí zvládat trhání a **stříhání papírů, lepení**, modelování, muchlání různých materiálů, navlékání korálků, činnosti, kdy jsou zapojeny zejména dlaně a prsty rukou.

Grafomotorika

☐ Pro budoucí psaní dítěte ve škole je důležité, aby ruka, kterou bude psát, byla dostatečně připravená a uvolněná (viz jemná motorika). Důležité je, aby byly uvolněné tzv. velké klouby ruky (rameno, loket a zápěstí). Ty se uvolňují nejčastěji krouživými pohyby ve stoji nebo

předklonu. Nejdříve provádíme krouživé pohyby ve vzduchu, později pastelkou na velký papír.

□ Aby budoucí prvňáčky nebolela brzy ruka, aby písmo bylo upravené, aby stačili tempu práce, je potřeba, aby **správně drželi psací náčiní**. Musí umět vytvořit tzv. špetku (jako když chceme solit třemi prsty). V poloze prstů jako při solení můžeme vložit tužku mezi prsty (tužka se vloží mezi tři prsty tak, že je přidržována shora lehce palcem a ukazovákem a prostředník je podsunutý pod tužkou). Dětem, u kterých se nedaří vyvodit správné držení, jsou doporučovány trojhranné tužky a pastelky.

□ Nesmíme také zapomenout na **správné sezení** při kreslení u stolu. Na židličce by dítě mělo sedět tak, že se nohama dotýká země. Deska stolu by měla být tak vysoko, aby opřené ruce se stolem tvořily v lokti pravý úhel. Dítě by mělo umět nakreslit čáru, kruh, šneka, horní a dolní oblouček, vlnovku, horní a dolní smyčku, čtverec, obdélník a mnohoúhelník, zvládá projet určenou dráhu tužkou.

Zraková percepce

□ Zrakové vnímání zpřesňuje směrem k větší diferenciaci tvarů, což je důležité při nácviku čtení a psaní. Dítě musí umět **rozlišit barvy, ví, kde je vlevo, vpravo, nahoře, dole, před, za, uprostřed** a to v prostoru i na obrázku. Rozlišuje rozdíl mezi obrazci lišícími se tvarem, ale rozlišuje obrázky stejné tvarem, ale obrácené vertikálně (podle osy nahoře – dole). Nejobtížnější je rozlišování stejných tvarů obrácených k sobě horizontálně (zrcadlově podle osy vpravo – vlevo). Záměna písmen u dyslektiků je způsobena tím, že tyto děti ve zrakové percepci setrvávají v období, kdy rozlišují pouze tvar, ne polohu (úroveň zrakového vnímání zůstává přibližně na úrovni čtyřletého dítěte). Ukázalo se, že u dětí, které měly později obtíže ve čtení, se projeví již v předškolním věku nedostatky v rozlišování tvarů, které se liší podle osy v rovině horizontální či vertikální.

□ V souvislosti se zrakovým vnímáním se setkáváme i s pojmy zraková paměť, zraková analýza a syntéza. Zraková paměť představuje vlastnost jedince uchovávat zrakové podněty, v případě školáka např. tvary písmen. Ta ovšem představují již určitý zjednodušený symbol. Než dítě k těmto symbolům dospěje, musí se naučit uchovávat a rozpoznávat konkrétní předměty a jejich obrázky, **co se změnilo na obrázku, dokresli, co na obrázku chybí, najdi rozdíl**. Dítě by mělo umět rozpoznávat předměty a obrázky jako celek, zároveň je ale umět i rozložit na části (rozložený obrázek, puzzle).

Sluchová percepce

□ Sluchové vnímání u dítěte začíná rozeznáváním zvuků a lokalizací zvuku, odkud přichází (určit polohu určitého zvuku). Dítě by mělo umět vyčlenit určitý zvuk (např. ťukání, šustění, cinkání). Jedná se o diferenciaci akustické předlohy („odfiltrovat“ vedlejší zvuky, soustředit se na to nejdůležitější, aby se nenechalo lehce vyrušit vedlejšími, nepodstatnými podněty).

□ Před nástupem do školy by mělo dítě **rozlišovat jednotlivá slova ve větě** (k tomu slouží říkadla, která řeč rytmizují a celek věty dělí do menších částí, čímž se dítě učí sledovat slova i jednotlivé slabiky slov). **Slova a slabiky umí děti vytleskávat** nebo vyřukávat, určovat jejich počet a následnost.

□ Děti by měly vnímat jednotlivé hlásky ve slově, určit **první hlásku**, kterou slovo začíná (pes – p), potom **poslední hlásku** ve slově: nejdříve slova končící souhláskou (pes – s), potom teprve končící samohláskou (pole – e). Nejobtížnějším úkolem sluchové diferenciaci je určit **hlásku uprostřed** slova (pes – e). Určování pozice hlásky ve slově je důležitým předpokladem pro zvládnutí čtení a psaní, důležité je také rozlišování a vnímání délky samohlásky (dal – dál) a rozlišování mezi měkkými a tvrdými slabikami (di, ti, ni – dy, ty, ny).

Matematické představy

□ Na osvojování matematiky ve škole se dítě připravuje vlastně celé předškolní období. Schopnosti pro matematiku jsou podmíněny, tvořeny jednotlivými dílčími složkami, které tvoří zrakové a sluchové vnímání, prostorová orientace, paměť, verbální (slovní označení), lexické (čtenářské), grafické (písemné), operacionální resp. numerické schopnosti a usuzování.

□ Před nástupem do školy by budoucí žák měl zvládat to, že při počítání prvků určité množiny musí do počítání **začlenit každý prvek pouze jednou a žádný nesmí vynechat** (např. při počítání panenek, autíček, kostek, rohlíků v obchodě). Dále má osvojeno **počítání do deseti – zná číslice**, zná následnost čísel (v řadě čísel žádné nevynechá ani neopakuje). Ví, že na konci počítání řady prvků poslední jmenované číslo představuje celkový počet odpočítávaných prvků. Dítě by v tomto období mělo již vědět, že **nezáleží na směru** odpočítávání a že pořadí sčítaných prvků nemění konečný výsledek a že k činnosti lze sčítat nejen stejné, ale i tvarově či velikostně odlišné předměty.

Řeč a vyjadřovací schopnosti-správná výslovnost

□ Ideálně by mělo dítě dokázat **vyslovit všechny hlásky do nástupu do základní školy**. Chodit v první třídě na logopedii a ještě zvládat školu, by znamenalo pro dítě další zatížení. Toleruje se nesprávná výslovnost hlásek R, Ř.

□ Dítě v době nástupu do školy má slovní zásobu, kterou tvoří přibližně 2500 slov. Řekne, jak se **jmenuje, kde bydlí, jak je starý- zná datum svého narození, dokáže popsat obrázek**. Nezaměňuje pojmy včera, zítra, dokáže zopakovat dvojverší. Je schopno **reprodukovat povídku, pohádku**, zapamatovat si melodii a abstrahovat. Je dobré, když umí dítě vyjádřit jednu věc několika slovy (muž – pán).

□ Velmi důležitá je správná výslovnost, protože vada řeči často ovlivňuje úroveň diktátů, opisů i čtení (při psaní dítě píše, jak vyslovuje a vznikají tak zbytečné chyby). V případě

jakékoliv vady řeči je potřeba spolupracovat s logopedem a začít s **nápravou řeči co možná nejdříve, určitě nejméně rok před nástupem do školy.**

Sociální, emoční a rozumová zralost, udržení pozornosti

- Sociální zralost je dalším předpokladem pro úspěšné zahájení školní docházky. Dítě musí umět přiměřeně **komunikovat s dospělými** a mít zdravý vztah ke svým vrstevníkům.
- Dítě by v této době mělo zvládat určité sociální situace, mělo by se **umět odpoutat od rodičů**. Dítě již částečně **zvládá své city a reakce bez křiku a pláče, učí se, že sebeovládání je základem duševní hygieny**. Dále by mělo znát a dodržovat určitá základní pravidla společenského chování-poprosit, poděkovat, omluvit se, vykání dospělým, zdravení, apod. Nemělo by být příliš bojácné a úzkostné v kontaktu s vrstevníky a dospělými, což může negativně ovlivňovat navazování vztahů, zapojování do společné činnosti.
- Nesmíme zapomenout na samostatnost v sebeobsluze a na osvojené hygienické návyky-dítě se umí samo obléknout, obout, zapnout si knoflíky, zip, zavázat si tkaničky, jíst příborem, **udržovat si pořádek ve svých věcech, které je schopno rozpoznat od ostatních**. Dále by mělo umět samostatně splnit jednoduchý úkol jako např. zaplacení nákupu, obstarat drobný nákup, vyřídit vzkaz.
- Dítě před nástupem do školy by mělo být schopné **samostatně pracovat**, plnit pokyny zadané učitelem a **udržet pozornost 45 minut**. Pro zvládnutí školní docházky má mít dítě rozvinuté **rozumové dovednosti a být schopné samostatně přemýšlet**.

Odkladové děti

V naší MŠ projde každý **předškolák vyhodnocením školní zralosti**. Již připravujeme vaše děti na zápis a vstup do školy, **každé úterý bude od 13-15 hodin probíhat ve třídě Ježečků vzdělávací program „Předškoláček, kde se budou předškolní děti připravovat na zápis a vstup do školy“**. Spolupracujeme se ZŠ na Masarykově náměstí - (Slunečnice) a s předškoláky ji po novém roce navštívíme. Doporučujeme rodičům, aby se **před vstupem do školy poradili s pedagogem ve své třídě**, aby zjistili, jak na tom z hlediska připravenosti dítě je. Máme zkušenosti, že někteří rodiče nedokážou své dítě správně ohodnotit, někdy své dítě podceňují nebo naopak přeceňují. Pedagog má v tomto ohledu více zkušeností, má možnost srovnání více skupin stejně starých dětí. Učitel má možnost sledovat vaše dítě v kolektivu dospělých a dalších dětí, vidí, co dítě zvládá a jak se projevuje bez přítomnosti rodičů. **Při doporučeném odkladu školní docházky pedagogem posíláme rodiče s dětmi do pedagogicko-psychologické poradny do Strančic, kam se musí rodiče předem objednat**. Poradna je hrazena pojišťovnou, Informace a kontakt na poradnu je v MŠ na vývěsce. Před odchodem do poradny si **rodiče vyzvednou od paní učitelky vyplněný dotazník, který tam odevzdají**.

□V případě, že je OŠD realizován, je nutno se v průběhu tohoto roku dítěti věnovat více a pomáhat mu, nedostatky dohnat a případné problémy minimalizovat. Rodiče se mohou rozhodnout, zda **ponechají dítě ještě rok v MŠ** nebo se můžou přihlásit do **přípravné třídy**, které jsou v **ZŠ U Říčanského lesa nebo v ZŠ v Nerudově ulici**. V případě, že v průběhu tohoto roku se dítěti nepomůžete, nastane za rok obdobná situace a dítě nebude do školy připraveno o nic více. Snažte se, prosím, z tohoto roku vytěžit co nejvíce!